

Scientific Organization of Teacher's Work

O'rolova Iroda

3rd-year Student, Group 301 Faculty of Preschool and Primary Education Program:

Preschool Education Psychology and Pedagogy Termiz State Pedagogical Institute

Abstract. This article highlights the essence, principles, and importance of the scientific organization of a teacher's work. Organizing a teacher's work on a scientific basis involves planning the pedagogical process, effective time management, selecting appropriate teaching and воспитание methods, and systematically managing professional activities. This approach contributes to improving teachers' professional mastery, enhancing the quality of the educational process, and fostering students' independent thinking, creativity, and active participation. The article also analyzes the main directions of scientific work organization, its integration with modern pedagogical technologies, and factors for increasing effectiveness.

Keywords: teacher's work, scientific organization, pedagogical activity, time management, efficiency, pedagogical technologies, professional competence, innovative approach, quality of education, methodology, planning.

O' qituvchi mehnatini ilmiy tashkil etish.

Termiz davlat pedagogika instituti Maktabgacha ta'lim va boshlang'ich ta'lim fakulteti Maktabgacha ta'lim psixologiyasi va pedagogikasi yo'nalishi 3- kurs 301-

guruh talabasi – **O'rolova Iroda**

Annotasiya: Ushbu maqolada o'qituvchining mehnatini ilmiy tashkil etishning mazmuni, tamoyillari va ahamiyati yoritilgan. O'qituvchi mehnatini ilmiy asosda tashkil etish — bu pedagogik jarayonni rejalashtirish, vaqtni to'g'ri taqsimlash, o'qitish va tarbiyalash metodlarini samarali tanlash, shuningdek, kasbiy faoliyatni tizimli boshqarish jarayonidir. Ushbu yondashuv o'qituvchining kasbiy mahoratini oshirish, ta'lim-tarbiya jarayonining sifatini yaxshilash hamda o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik va faollikni rivojlantirishga xizmat qiladi. Maqolada mehnatni ilmiy tashkil

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

etishning asosiy yoʻnalishlari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uygʻunligi va samaradorlikni oshirish omillari tahlil qilingan.

Kalit soʻzlar: oʻqituvchi mehnati, ilmiy tashkil etish, pedagogik faoliyat, vaqtni boshqarish, samaradorlik, pedagogik texnologiyalar, kasbiy kompetensiya, innovatsion yondashuv, taʼlim sifati, metodika, rejalashtirish.

Oʻqituvchi – tarbiyachi pedagogik mahoratining shakllanishiga muayyan tarzda taʼsir etuvchi omillar mavjud. Pedagogik nazariya va amaliy faoliyat natijalariga koʻra oʻqituvchi pedagogik mahoratining shakllanishiga taʼsir qiluvchi omillari mavjud boʻlib, ulardan eng muhimlari sifatida quyidagilarni koʻrsatish mumkin: Oʻzbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi; “Taʼlim toʻgʻrisida”gi Oʻzbekiston Respublikasining Qonuni, “Kadrlar tayyorlash milliy dasturi”, nazariy-usuliy bilimlar; ixtisos fanlari va pedagogik faoliyat; pedagogik turkum fanlar; psixologik muhit; madaniy-tarixiy anʼanalar; urf-odatlar; diniy qadriyatlar; siyosiy voqealar; pedagogning intellektual salohiyati, axborot-kommunikativ vositalar. Shuningdek, bu kasbiy - shaxsiy xususiyatlar oʻqituvchi-tarbiyachiga, oʻquvchi yoshlarning ruhiy-jismoniy rivojlanishlari, oʻquv - biluv faoliyatlarining aktivlashuvini taʼminlash kabi bir necha pedagogik vazifalarni muvaffaqiyatli bajarishning tamal toshi boʻla oladi. Qayd qilib oʻtganimizdek pedagogik mahorat har bir oʻqituvchi tarbiyachi uchun xos boʻlgan taʼlim-tarbiya ishlarini doimo yuksakka koʻtarishga, uni takomillashtirishga asos boʻluvchi sanʼatdir. Bu sanʼat oʻz ishini bilish, faoliyatini muntazam tartibga solib, nazorat qilib, yuksaklikka koʻtarish bilan tavsiflanadi. Unda eng asosiysi pedagogik-psixologik nazariyalarni samarali qoʻllash nazarda tutilgan. Zero, pedagogik mahorat va uning shakllanishi va takomillashuvi, murakkab va uzoq davom etadigan jarayon hisoblanadi. Bu jarayon oʻqituvchi-tarbiyachidan pedagogik-psixologik, nazariy va metodik tayyorgarlikni chuqur egallash bilan birga pedagogik axborotlarni qunt bilan muntazam oʻqib borishni, mavjud nazariy- amaliy pedagogik yutuqlardan oʻz faoliyatida oʻrinli foydalana olishga oʻrganishni talab etadi. Pedagogik mahoratni

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

shakllantirishning asosiy tamoyillari: yaxlit holda yondashuv; faol muloqot; □pedagogik harakatning x ilma- x illigi; pedagogik ta'sirining ko'p qirraliligi; nazariy bilim va amaliy malakalarning o'zaro bog'liqligi. O'qituvchi pedagogik mahoratini shakllantirishning birinchi sharti faoliyatdir. O'zbekiston milliy Ensiklopediyasida qayd qilinishicha « Faoliyat – atrofdagi olamga nisbatan insonning o'ziga xos aktiv munosabat shakli. Olamni maqsadga muvofiq va qayta o'zgartirish faoliyatining mazmunini tashkil qiladi . Har qanday faoliyat maqsad, usul, natija va jarayonlardan iborat». Faoliyat turlari, shakllari xilma-xildir. Har qanday faoliyat singari o'qituvchilik faoliyati ham maqsad, usul, vosita, obyekt va subyektdan iborat. ko'rsatishdir. Pedagogik mehnatning obyektida – o'qituvchi shaxsi turadi, uning xarakteri, irodasi, ongi, aqli, odob-axloqining asosi hisoblanadi. Pedagogik faoliyat subyekti esa – tarbiyalanuvchiga ta'sir ko'rsatuvchi – pedagogning o'zi. Chunki, u o'quvchi - talabalarga tabiat, jamiyat, tafakkur qonunlari to'g'risida ma'lumot berish uchun, avvalo, ularni o'z faoliyatining obyektiga aylantiradi. Shu tariqa bilimlar o'zlashtiriladi, o'zlashtirilgan bilimlar o'quvchi - talabalarga yetkaziladi. “ Pedagogik faoliyat , - deb yozadi psixologiya fanlari doktori, professor A.K.Markova o'zining “O'qituvchi faoliyati, muloqoti va shaxsi” nomli maqolasida, - o'qituvchi mehnatining umumiy strategiyasi, texnologiyasi, vazifalarini hal qilishga qaratilgan hamda pedagogik ta'sir o'tkazish vositalari bilan amalga oshiriladigan professional aktivligidir” 1 . Pedagogik faoliyat talaba – yoshlarga ta'lim-tarbiya berish jarayonida ularga ta'sir ko'rsatish bilan bog'liq holda amalga oshiriladi. Natijada talabalarga bilim beriladi, ularning shaxsiy sifatlari tarbiyalanadi, psixologik xususiyatlari rivojlantiriladi . Bunda esa talaba yetuk mutaxassis sifatida kamol topa boradi. Shuning uchun kasbiy faoliyat jarayonida pedagog, ya'ni o'qituvchi- tarbiyachi, tashkil qiluvchi, yo'l-yo'riq ko'rsatuvchi, targ'ibot-tashviqot yurituvchi, ma'lumot – axborot to'plovchi va yetkazuvchi, shaxsiy xususiyatlarini va kasbiy mahoratini omillashtiruvchi shaxs sifatida faoliyat ko'rsatishi lozim. Bularning barchasi bevosita va bilvosita pedagogik mahoratning shakllanishiga

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

ta'sir ko'rsatadi. Pedagogik faoliyat aniq ko'rinishda bo'lsa, unda o'qituvchi o'qitish, tarbiyalash, rivojlantirish vazifalarini aniq ko'ra oladi va ularni hal qilishga harakat qiladi. Bu jarayonda faoliyat aqlni ruhiy jihatdan tayyorlaydi, ta'sir ko'rsatish vositalarini belgilaydi, natijalarni nazorat qiladi, tahlil qiladi, baholaydi va yangi vazifalarni belgilaydi. Bilimlarni o'zlashtirish vositasida shaxsning o'sishi ta'minlanadi, natijada jamiyat talabi va vazifalari bajariladi. Buning uchun o'qituvchi, avvalo, vaziyatni tushunishi, har bir talabaning o'zlashtirish jarayonini, rivojlanib shaxs sifatida shakllanish darajalarining mezonini aniq ko'ra bilish imkoniyatiga ega bo'lmog'i darkor. Bu o'z navbatida o'qituvchidan katta bilim, tajribalarni talab etadi. Bu faqat kasbiy faoliyatni to'g'ri belgilash orqali amalga oshadi. Shunga ko'ra ta'lim muassasasi oldidagi muhim vazifalarni amalga oshirish uchun o'qituvchiga pedagogik faoliyatni loyihalash zarurdir.

Xulosa

O'qituvchi mehnatini ilmiy tashkil etish ta'lim tizimini rivojlantirishning muhim omillaridan biridir. U pedagog faoliyatini samarali tashkil etishga, ta'lim sifatini oshirishga va o'quvchilarning bilim darajasini yuksaltirishga xizmat qiladi. Zamonaviy sharoitda har bir o'qituvchi o'z mehnatini ilmiy asosda tashkil etishga intilishi zarur. Bu esa kelajakda raqobatbardosh, bilimli va ijodkor yoshlarni tarbiyalashga imkon beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- Azizxojayeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. Toshkent, 2018.
- Muslimov N.A. Pedagogika. Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
- Yoldoshev J.G., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Oqituvchi, 2019.
- Ishmuhamedov R.J. Talimda innovatsion texnologiyalar. Toshkent, 2017.
- Xodjaye B.X. Talim sifatini baholash va monitoring. Toshkent, 2021.
- Ozbekiston Respublikasi Talim to'g'risidagi Qonuni. 2020.
- Ozbekiston Respublikasi Prezidentining talim sohasiga oid qaror va farmonlari.

